

Модуль 4

НЕЗАДЕКЛАРОВАНА ПРАЦЯ І ІНСПЕКЦІЯ ПРАЦІ

ВИДИ ЗАХОДІВ ІНСПЕКТОРІВ ПРАЦІ З МЕТОЮ ПОДОЛАННЯ НЕЗАДЕКЛАРОВАНОЇ ПРАЦІ

Інформаційні

- роз'яснення ризиків і наслідків незадекларованої праці для працівників і роботодавців
- роз'яснення процедур оформлення трудових відносин
- заохочення до свідомого і добровільного декларування трудових відносин

Інспекційні

- виявлення фактів незадекларованої праці шляхом інспекційних відвідувань
- вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності роботодавців
- вжиття правозастосовних заходів для оформлення трудових відносин

Виявлення прогалин у законодавстві

- Інформування компетентних органів про ситуації, що не регулюються чиним законодавством

У цьому курсі не розглядається

Забезпечення додержання законодавства про працю

Інформаційні заходи

- Роз'яснення переваг офіційного працевлаштування: «Ми роз'яснюємо працівникам і роботодавцям, як правильно оформити трудові відносини і таким чином мати всі права та можливість їх захистити/уникнути високих штрафів»
- Під час семінарів та профілактичних відвідувань ми допомагаємо дізнатися про вимоги до оформлення трудових відносин і виправити помилки

Інформаційні заходи

Консультації щодо додержання законодавства

- **Партнерським держ. органам та соціальним партнерам** (організації роботодавців і профспілки):
 - Переговори
 - Круглі столи
 - Семінари, наради

Роботодавцям:

- Індивідуальні консультації по телефону
- Індивідуальні консультації при зустрічі
- Бесіда з роботодавцем при профілактичному відвідуванні
- Бесіда з роботодавцем під час інспекційного відвідування
- Семінари

Працівникам і майбутнім працівникам (безробітні, студенти):

- Експрес-консультації у громадських місцях (торговельні центри, автобусні зупинки...) і поширення буклетів, плакатів та ін.
- Консультації по телефону
- Консультації у громадських приймальнях, консульт. центрах
- Бесіда під час профілактичного чи інспекційного відвідування
- Семінари

Інспекційні заходи

Інспекційне відвідування

- Це спосіб перевірки дотримання законодавства про працю, виявлення незадекларованих працівників
- При порушеннях складається припис про усунення порушень
- За грубе порушення законодавства про працю накладаються штрафні санкції
- Ми намагаємося побудувати відносини із працівниками, розповідаємо, як працівникам захистити свої права у відносинах із роботодавцем. Ми не вважаємо їх винними у правопорушеннях.
- Свідомий зговір працівника із роботодавцем ми вважаємо свідомим порушенням законодавства роботодавцем. Інспектор позиціонується як контролюючий орган, свідомо карає порушників. Може накласти штраф.

КЛЮЧОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ

Держпраці:

- заохочує роботодавців до оформлення працівників
- стоїть на стороні працівників та сумлінних роботодавців, які потерпають від недобросовісної конкуренції з боку несумлінних роботодавців
- працює на фінансове оздоровлення держави

Штрафи – дієвий, але крайній захід!

Пріоритет – наповнення бюджету не завдяки штрафам, а завдяки **формалізації трудових відносин!**

ПЕРЕВАГИ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Штрафи

- Накладання та стягування штрафу є процедурно складним і тривалим процесом
- Ймовірність стягнення штрафу наразі є невисокою
- Штрафи збільшують напругу, агресію, недовіру під час відвідувань, ймовірність силових конфліктів між роботодавцями та інспекторами. Це ускладнює роботу та збільшую стрес для інспектора
- Великі штрафи створюють реальну загрозу дрібним підприємствам, а тому в суспільстві наразі немає підтримки великих штрафів. Тому відбувається "демонізація роботи" інспекторів.

ВИГОДИ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ

Профілактика

- Легше сприймається громадянами
- Викликає менше супротиву у роботодавців
- Не провокує конфліктів між інспектором із роботодавцем
- Профілактика є складним і тривалим процесом
- Вона вимагає діалогу між інспектором та працедавцем
- Профілактика є недієвою без значних штрафних санкцій
- Профілактика містить великий виховний компонент, дозволяє зробити громадян більш законослухняними, свідомими

ПОРІВНЯННЯ МЕТОДІВ РОБОТИ

Профілактика

- Інструмент “доброго” інспектора
- Діє через виховання
- Вимагає менше зусиль, але протягом тривалого часу
- Покращує загальний імідж Держпраці
- Викликає взаємоповагу між державою та громадянином
- Не викликає силового конфлікту із роботодавцем
- Дозволяє людині самостійно виправити свої помилки
- Є головним засобом, який дозволяє роботодавцям добровільно оформити трудові відносини, уникнути фінансових наслідків

Штрафування

- Інструмент “поганого” інспектора
- Діє через страх
- Вимагає більше зусиль, але протягом короткого часу
- Погіршує загальний імідж Держпраці
- Викликає почуття страху громадянами перед державою
- Може викликати силовий конфлікт із роботодавцем
- Робить людину винним у порушенні
- Є страшилкою, «батоном», який дозволяє вибудовувати профілактичну роботу

РОЛЬ ІНСПЕКТОРА

Користь від роботи інспектора:

- ✓ Праця для людини та в інтересах людини
- ✓ Законний захист людини та відновлення права на працю:
 - Договір
 - Належна оплата праці (час та гроші)
 - Соціальні гарантії

Задачі інспектора:

- ✓ Забезпечувати додержання законодавства про працю
- ✓ Поновлювати права працівників
- ✓ Витримувати паритет у спілкуванні
- ✓ Початково відноситися до робітника, із яким спілкується інспектор, як до оформленого, того, який не порушує права та легально працює.

ПОВЕДІНКА ІНСПЕКТОРА

- Побудова довіри
- Ведення відкритого та прозорого діалогу
- Витримка паритетної позиції, партнерської позиції
- Зниження напруги, страху по відношенню до роботи інспекторів
- Використання мови, зрозумілої для співрозмовника
- Опікування потребами та інтересами співрозмовника

НАВЧАЛЬНЕ ВІДЕО

1. Докладніше про штрафи в роботі інспектора

Відео: 1_4460

2. Докладніше про навички інспектора

Відео: 2_4813

ПАРТНЕРСТВО З МЕТОЮ ПОДОЛАННЯ НЕЗАДЕКЛАРОВАНОЇ ПРАЦІ

ЗМІСТ

- Соціальні партнери (сл. 3-5)
- Вигоди від побудови партнерських відносин (сл. 6-9)
- Фіскальна служба (сл.10)
- Пенсійний фонд (сл.11)
- Державна служба зайнятості (сл. 12-13)
- Управління праці і соціального захисту (сл. 14)
- Національна поліція (сл. 15-18)
- Голови рад (сл. 19)
- Прокуратура (сл. 20)
- Судові органи (сл. 21)
- Виконавча служба (сл. 22)
- Інші державні органи (сл. 23)
- Об'єднання роботодавців (сл. 24)
- Профспілки (сл. 25)

Подолання незадекларованої праці – в інтересах держави, сумлінних роботодавців і працівників.

Для вирішення цієї проблеми важлива взаємодія і співпраця багатьох сторін.

ПАРТНЕРИ

- ДФС
- Пенсійний фонд
- ДСЗ, органи соціального захисту
- Поліція
- Органи місцевого самоврядування
- Прокуратура
- Судові органи та виконавча служба
- Військкомати
- Організації роботодавців
- Профспілки

СТАВЛЕННЯ ПАРТНЕРІВ

Залежить від:

- Позиції центрального апарату
- Особистих контактів керівників служб на місцях
- Розуміння важливості роботи один одного
- Розуміння переваг від співпраці
- Попереднього позитивного досвіду співпраці

ПАРТНЕРИ МОЖУТЬ

- Організовувати спільні круглі столи, навчальні семінари для роботодавців, працівників
- Збирати учасників для семінарів Держпраці
- Бути майданчиком для роз'яснень з питань оформлення трудових відносин
- Підвищувати статус Держпраці серед населення та роботодавців регіону, що полегшує робочий процес і покращує ставлення громадян до Держпраці
- Надавати інспекторам праці інформацію про можливі порушення законодавства про працю
- Максимально швидко та повно надавати інформацію
- Брати участь у спільних відвідуваннях
- Сприймати роботу інспектора праці як засіб легалізації трудових відносин та покращення економічного стану регіону

ПАРТНЕРИ МОЖУТЬ

- Негативно ставитись до роботи інспектора праці
- Заважати роботі інспектора праці
- Виконувати свої обов'язки повільно або саботувати їх виконання
- Відмовляти у співпраці
- Занижувати значення Держпраці, послаблювати її авторитет серед населення
- Виконувати свої обов'язки неповною мірою

ПОБУДОВА ДОВІРЛИВИХ І ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН – ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

- Участь у спільних нарадах, круглих столах, семінарах
- **Взаємовигідна співпраця**
- Активна участь інспекторів праці у роз'яснювальній роботі, в тому числі серед представників відповідних органів
- Активне просування та підтримка роботи інспекторів праці через керівництво області/міста/району, які мають вплив на місцеві органи влади
- Побудова конструктивних неформальних відносин
- Увага до професійних свят, проблем, питань, що турбують відповідний орган. Допомога по запиту або надання інформації, що може бути корисна партнерам

ВИГОДИ ВІД ПАРТНЕРСТВА

- У партнерських відносинах кожна сторона усвідомлює вигоди від співпраці та свою роль і завдання.
- У партнерстві сторони допомагають одна одній досягти власних цілей, а також разом досягають спільної мети.

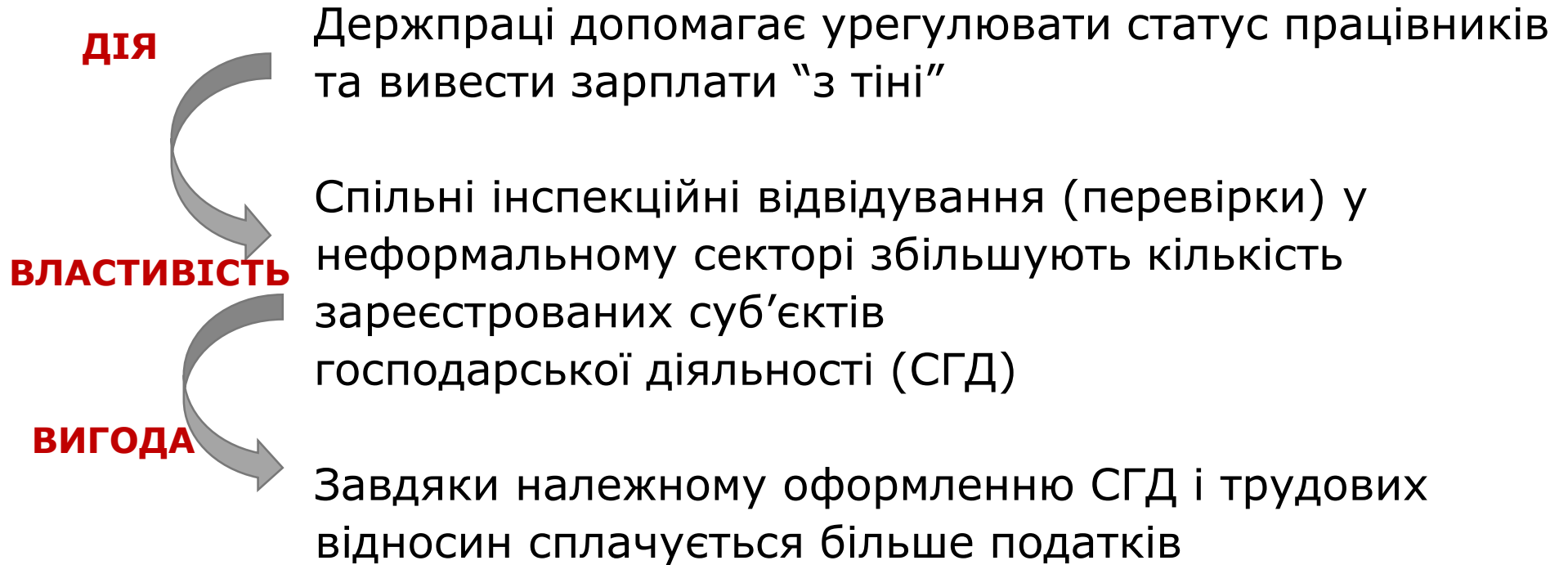

Далі наведені аргументи, які можуть використовувати інспектори праці у переговорах з метою налагодження партнерства.

Аргументи сформовані за принципом:

«ДІЯ - ВЛАСТИВІСТЬ – ВИГОДА»

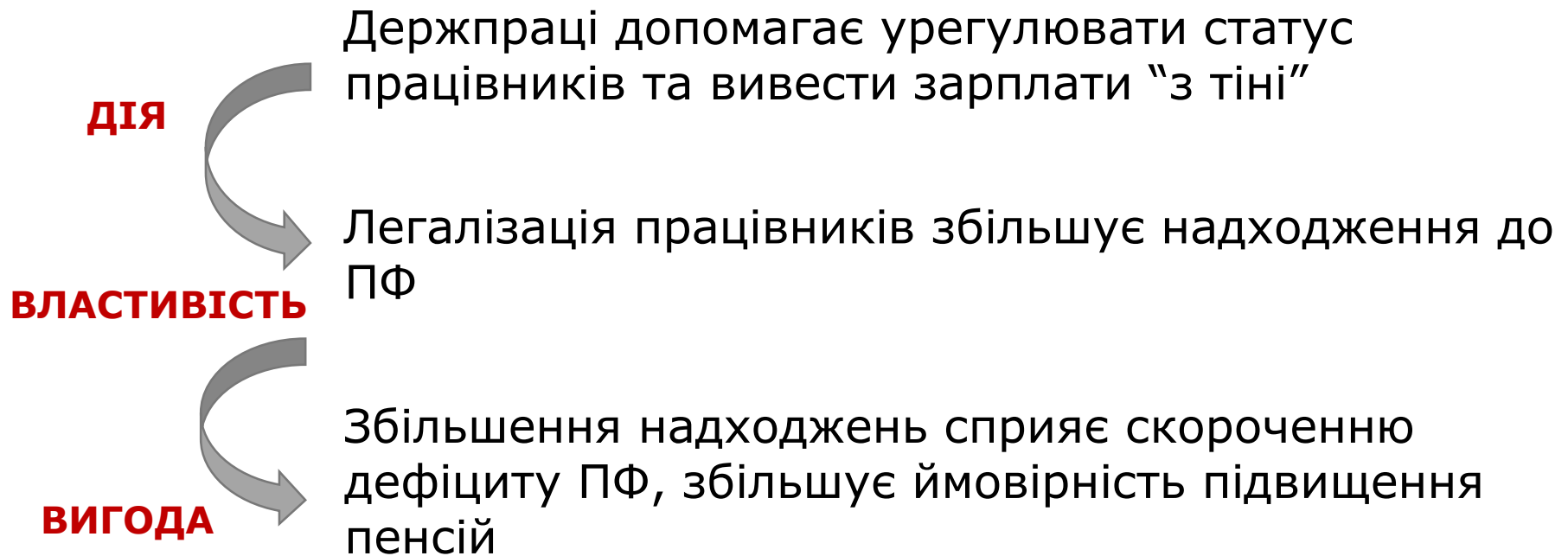
ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА

Збільшення надходжень від податків –
це пряме завдання ДФС.

Держпраці допомагає ДФС покращити звітність.

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЗАЙНЯТОСТІ

ДІЯ

Держпраці надає роз'яснення про переваги і процедури офіційного працевлаштування

ВЛАСТИВІСТЬ

Проводячи семінари/консультації для безробітних, осіб, що шукають роботу і роботодавців на базі ЦЗ – підвищують мотивацію працівників і роботодавців до оформлення трудових відносин

ВИГОДА

Більше офіційно працевлаштованих – більше внесків до Фонду соціального страхування на випадок безробіття

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЗАЙНЯТОСТІ

ДІЯ

Держпраці виявляє неоформлених працівників, серед яких можуть бути і такі, що працюють і одночасно мають статус «безробітних» та отримують допомогу по безробіттю

ВЛАСТИВІСТЬ

Держпраці повідомляє про таких «безробітних» до служби зайнятості

ВИГОДА

Служба зайнятості має можливість зупинити «соціальне шахрайство»

УПРАВЛІННЯ ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ДІЯ

Держпраці виявляє неформальних працівників, серед яких можуть бути і такі, що отримують соціальні допомоги, субсидії

ВЛАСТИВІСТЬ

Держпраці повідомляє про таких працівників до органів соціального захисту

ВИГОДА

Органи соціального захисту можуть зупинити «соціальне шахрайство»

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

У різних областях різний досвід співпраці із Національною поліцією.

В деяких областях діє угода про співпрацю або розпорядження Губернатора про координацію роботи.

Можливі органи:

- Патрульна поліція
- Служба дільничних інспекторів
- Департамент захисту економіки

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

ДІЯ

Держпраці контролює додержання законодавства про працю

ВЛАСТИВІСТЬ

Належне оформлення трудових відносин покращує криміногенну ситуацію

ВИГОДА

Працевлаштовані офіційно є більш законослухняними

Покращення криміногенної ситуації – це покращення показників роботи поліції та менше роботи, пов'язаної з правопорушеннями з боку громадян

ДІЯ

Держпраці контролює додержання законодавства про працю

ВЛАСТИВІСТЬ

Належне оформлення трудових відносин покращує трудову дисципліну та безпеку на виробництві

ВИГОДА

Менше травматизму – менше кримінальних справ проти недобросовісних роботодавців. Менше справ – менше роботи для Національної поліції

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

ДІЯ

ВЛАСТИВІСТЬ

ВИГОДА

Держпраці виявляє неоформлених працівників

Неоформлені працівники «не залишають слідів»

Правопорушники, які намагаються втекти від правосуддя, обирають роботу без оформлення

Спільні відвідування можуть допомогти у розшуку злочинців, підвищити рівень розкриття злочинів

ДІЯ

ВЛАСТИВІСТЬ

ВИГОДА

Держпраці допомагає розширити доказову базу

Під час спільних відвідувань інспектор може скласти окремі протоколи про порушення законодавства про працю

Також в окремих випадках це може збільшити доказову базу проти несумлінного роботодавця (додавши ст. 172 КК України)

Збільшення кількості виявлених правопорушень може допомогти у переговорах із працедавцем

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

ДІЯ

Спільні із ДФС і Держпраці відвідування (перевірки) допомагають боротися із стихійною торгівлею

ВЛАСТИВІСТЬ

Присутність представника Національної поліції попереджає конфлікт, неадекватну поведінку та насильство по відношенню до інспектора праці.

Присутність представника Національної поліції дозволяє уникнути травматизму та загрози здоров'ю інспектора, а також зменшить ймовірність відкриття кримінальної справи проти хулігана у майбутньому

ВИГОДА

Допомога зараз зменшує кількість роботи в майбутньому

ГОЛОВИ РАД (СЕЛО, МІСТО, РАЙОН)

ДІЯ

Можуть надавати інформацію про можливі порушення. На місцях знають, які роботодавці не дотримуються вимог

ВЛАСТИВІСТЬ

Належне оформлення трудових відносин збільшує надходження від податків до місцевих бюджетів

ВИГОДА

Більше грошей у бюджеті – кращий соціально-економічний розвиток регіону, кращий рейтинг голови та перспективи переобрання на наступних виборах

СУДОВІ ОРГАНИ

Інспектор не має і не повинен мати безпосередніх методів впливу на судову владу.

Корисно знайомитися із місцевими суддями, роз'яснювати зміст своєї роботи, особливості законодавства про працю, підстави для накладання штрафу

Важливо брати участь у судових засіданнях по розгляду справ за результатами рішень інспекторів праці

Така робота збільшує ймовірність прийняття адекватних судових рішень

ВИКОНАВЧА СЛУЖБА

ДІЯ

Займається стягненням штрафів за рішенням суду – із несумлінних роботодавців. Може залишати собі частину стягнених коштів

ВЛАСТИВІСТЬ

Інспектори праці штрафують на великі суми (96 та 320 тисяч). Простіше стягнути один великий штраф і отримати великий %, ніж бігати по дрібницях

ВИГОДА

Краще співпраця – більше коштів отримує сама виконавча служба

ІНШІ ДЕРЖАВНІ ОРГАНИ

Державна служба охорони – може допомагати при відвідуваннях з метою виявлення неоформлених працівників, що працюють в охоронних фірмах. Таким чином вони зменшують недобросовісну конкуренцію

Військкомати – мають право встановлення особи та перевірки документів. Вони можуть із допомогою інспекторів шукати осіб, що ухиляються від військової служби.

ОБ'ЄДНАННЯ РОБОТОДАВЦІВ

Об'єднання роботодавців представляють інтереси тих, хто працює в правовому полі

Такі роботодавці потерпають від недобросовісної конкуренції з боку роботодавців, які намагаються скоротити витрати на робочу силу (неоформлення працівників, несплата ЄСВ) і податків, що дає можливість занижувати ціни на товари/послуги

ДІЯ

Об'єднання роботодавців чи сумлінні роботодавці можуть надавати інформацію про недобросовісних конкурентів

ВЛАСТИВІСТЬ

Заходи інспектора праці до недобросовісних конкурентів зменшують порушення закону

ВИГОДА

Партнерство об'єднань роботодавців і Держпраці зменшує масштаби недобросовісної конкуренції

ПРОФСПІЛКИ

- Профспілки стоять на захисті прав працівників.
- Профспілки одні з перших можуть знати і повідомляти про факти неоформлення працівників на формальних підприємствах.
- В інтересах профспілок, щоб працівники були оформлені.
- Нові оформлені працівники – потенційні члени профспілок.

ДІЯ

Профспілки інформують Держпраці про порушення законодавства про працю на підприємствах, де вони представлені

ВЛАСТИВІСТЬ

Представники працівників можуть бути задіяними в інспекційних відвідуваннях

ВИГОДА

Надана інформація дає підстави для інспекційного відвідування

Завдяки співпраці профспілки ефективно виконують свою функцію і можуть заохочувати до вступу нових членів

Офіційне працевлаштування АРГУМЕНТИ ТА ВИГОДИ

ЗМІСТ

- **Держпраці – партнер для роботодавців і працівників (сл.3)**
- **Загальні вигоди офіційного працевлаштування (сл. 4-5)**
- **Ризики для роботодавців (сл. 6)**
- **Вигоди для роботодавців (сл. 7-8)**
- **Вигоди для працівників (сл. 9-12)**

Держпраці має стати партнером для роботодавців і працівників

У партнерських відносинах кожна сторона
усвідомлює вигоди від співпраці

Далі наведені аргументи, які можуть використовувати інспектори праці, роз'яснюючи роботодавцям і працівникам важливість оформлення трудових відносин і пояснюючи, чим взаємодія із інспектором праці може бути вигідною для них

Аргументи сформовані за принципом:

«ДІЯ - ВЛАСТИВІСТЬ – ВИГОДА»

ЗАГАЛЬНІ ВИГОДИ ОФІЦІЙНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

ДІЯ **Офіційне працевлаштування**

ВЛАСТИВІСТЬ

ВИГОДА

Більше надходжень до бюджету

– кращі дороги, школи, лікарні

Більше надходжень до бюджету

– немає необхідності підвищувати податки і ставки соціальних внесків

Більше надходжень до Пенсійного фонду

– кращі пенсії у Ваших батьків та близьких людей

Добросовісна конкуренція

– ми перешкоджаємо роботодавцям, які економлять завдяки неоформленню працівників і нечесно «захоплюють» ринок

ЗАГАЛЬНІ ВИГОДИ ОФІЦІЙНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

ДІЯ Офіційне працевлаштування

ВЛАСТИВІСТЬ

ВИГОДА

→ роботодавці
дотримуються вимог з
охорони праці

→ – безпечніші умови праці менше
ризiku травмуватися на
виробництві

→ привчає людей
дотримуватись правил

→ – це допомагає наводити порядок у
всіх сферах життя

→ жити і працювати по
закону

→ -менше криміналу на вулицях

→ позиція громадянина і
патріота

→ -будуємо цивілізовану державу

→ це жити по правилах
цивілізованих країни

→ - шлях у Європу

РИЗИКИ ДЛЯ РОБОТОДАВЦІВ

ДІЯ Незадекларована праця

ВЛАСТИВІСТЬ

Штраф

Судові позови від неоформлених працівників

Фінансові втрати

Кадрові проблеми

Проблеми з законом і органами влади (в т. ч. ДФС, ПФУ)

НАСЛІДКИ

Оформлення 1 працівника збільшує видатки на 22%. При ЗП 5000 грн. – це 1100 грн. Або 7 років найму офіційно і 7 років роботи без порушення закону, або 96 000 грн. штрафу негайно

- суд може стягнути кошти на повні виплати, внески і податки за весь період найму без оформлення

- ймовірність крадіжок, псування обладнання, прогулів, раптового звільнення без завчасного повідомлення

- плинність і некваліфікованість кадрів (професійні працівники не будуть працювати без оформлення)

- перевірки від різних органів, Кримінальна відповідальність (ст. 172 ККУ)

ВИГОДИ ДЛЯ РОБОТОДАВЦІВ

ДІЯ Задекларовані працівники

ВЛАСТИВІСТЬ

ВИГОДА

Вища конкурентоздатність

- офіційне оформлення – додаткова мотивація до підвищеної продуктивності. Адекватні працівники хочуть офіційного працевлаштування

Уникнення штрафів

- можливість «зеконотити» 96 тис. грн./кожного працівника

Уникнення судових позовів

- якщо неоформлений працівник подасть в суд і виграє, роботодавець буде повторно платити йому зарплатню, а також сплатить соціальні внески і податки за весь період

Контроль персоналу та якості

- відповідальність оформленого працівника закріплена договором. Роботодавець може впливати на якість роботи, карати за неявку на роботу, захищений при судових справах.

Уникнення витрат при нещасних випадках на підприємстві

- витрати працівникові відшкодовує ФСНВ. Інспектор проконсультує, які умови створити на виробництві, щоб не було проблем.

ВИГОДИ ДЛЯ РОБОТОДАВЦІВ

ДІЯ Співпраця з інспектором ВЛАСТИВІСТЬ

ВИГОДА

Безкоштовні
консультації про
вимоги законодавства

- безкоштовний аудит, уникнення
незапланованих штрафів

Участь
у безкоштовних
семінарах

- можливість тримати руку на пульсі змін,
ваша документація завжди буде в
порядку

Виявлення фактів
порушень у
недобросовісних
підприємців

- боротьба з нечесною конкуренцією

ВИГОДИ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ

ДІЯ **Задекларована праця** ВЛАСТИВІСТЬ

ВИГОДА

→ Стабільність	→	- оформленого працівника роботодавець не може звільнити просто так, чи просто змінити на більш дешевого
→ Гарантована заробітна плата	→	- офіційне працевлаштування – це гарантія заробітної плати в чіткі терміни і в обумовлених розмірах
→ Пенсія	→	- при оформленні ви накопичуєте стаж - і це вплине на розмір пенсії в майбутньому. Напр., зараз при нормальному стажі – це 3-4 тисячі грн., а не мінімальна – 900 грн.
→ Безпека	→	- роботодавець відповідає за безпеку обладнання, спорядження і техніку безпеки, забезпечує спецзасобами, харчуванням (у відповідних випадках). Регулярний медогляд.
→ Відпочинок	→	- у вас буде право 24 дні/рік відпочивати, за цей період отримуватимете гроші, також гарантовані вихідні дні.

ВИГОДИ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ

ДІЯ Задекларована праця

ВЛАСТИВІСТЬ

ВИГОДА

→ Узгоджений робочий графік	→	- роботодавець не змусить працювати понаднормово, а якщо виникне така необхідність, Вам заплатять
→ Встановлена оплата праці	→	- роботодавець не може накласти вигадані ним штрафи чи зменшити ЗП на свій розсуд
→ Визначені обов'язки	→	- вас не зможуть змусити виконувати роботу, на яку Ви не погоджувалися (напр., сьогодні – будувати, а завтра – носити сміття).
→ Допомога по безробіттю	→	- при втраті роботи, отримаєте в центрі зайнятості не 544 грн. допомоги, а 70% від з/п. протягом 12 місяців. А це не менше 26 000 гривень при мінімальній ЗП
→ Гарантії в декреті	→	- більші суми виплат у декреті, а також збереження робочого місця
→ Захист прав	→	- оформлені працівники виграють суди навіть у великих компаній. Держава – на стороні задекларована працівника

ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКА

ДІЯ Задекларована праця **ВЛАСТИВІСТЬ**

НАСЛІДКИ

Втрати у
випадку
хвороби

– Неоформлені працівники при хворобі не мають оплачуваних лікарняних. Хворіючи, Ви витрачаєте свої гроші і ніхто Вам їх не компенсує. Вас можуть легко звільнити в цей час.

Травматизм
на виробництві

- Нещасний випадок - проблема неоформленого працівника. Вам не заплатять компенсацію втраченого заробітку із фонду соціального страхування.
- Неоформленого працівника можуть вивезти у поле скаліченого, сказати, що бачать вперше у житті.

ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКА

ДІЯ **Задекларована праця** **ВЛАСТИВІСТЬ**

ВИГОДИ

Оплачувані
лікарняні

– Офіційне працевлаштування – це оплачуваний лікарняний, можливість повернути гроші, витрачені на лікування. Вам заплатять зарплату за той період, коли ви будете хворіти.

Травматизм
на виробництві

– Офіційне працевлаштування – це соціальне страхування: у випадку травми на роботі буде виплачена допомога із фонду соціального страхування. А це значить – виплатять гроші, які потрібні на лікування, на реабілітацію. А якщо смертельний випадок – сім'я отримає допомогу. У 2016 році це було більше 100 тис. грн. на сім'ю загиблого працівника.

ІНСПЕКТОР – ДОПОМОГА ПРАЦІВНИКУ

- Інспектор контролює, щоб твоє працевлаштування було офіційним.
- Я твій захист від працедавця, його свавілля
- Я можу пояснити ризики неофіційного працевлаштування та вигоди від офіційного.
- Я можу пояснити, які права ти маєш у випадку офіційного працевлаштування.
- Я розкажу, як ти можеш захистити свої права, якщо роботодавець намагається тебе обдурити.
- Я допоможу дізнатися, чи справді роботодавець тебе оформив, чи платить за тебе внески? Чи може він тебе обманув?
- Я допоможу тобі отримати все, що ти заслуговуєш при офіційному працевлаштуванні!

Навчальні відео

1_00104

2_00105

3_00106

Приклад формулювань за принципом факт-вигода для роз'яснення вигод від співпраці з інспектором

ПІДГОТОВКА ДО ІНСПЕКЦІЙНОГО ВІДВІДУВАННЯ

ЗМІСТ

- **Елементи підготовки (сл.3)**
- **Збір інформації (сл. 4-8)**
- **Мета та план відвідування (сл. 9)**
- **Узгодження дій (сл. 10)**
- **Емоційне налаштування (сл. 11)**
- **Список матеріалів (сл. 12)**
- **Що необхідно перевірити до відвідування (сл. 13)**
- **Перше враження від підприємства (сл. 14)**

ПІДГОТОВКА ДО ІНСПЕКЦІЙНОГО ВІДВІДУВАННЯ

- Збір та опрацювання інформації про роботодавця
- Формування мети відвідування і очікуваного результату, який буде задовільним для інспектора
- Підготовка документів
- Узгодження дій із керівництвом, колегами, іншими органами, задіяними у відвідуванні
- Емоційне налаштування (антистрес)

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ

- Вивчення скарги / повідомлення про можливі порушення
- Складання плану (де яку інформацію шукати?)
- Пошук та аналіз інформації

Джерела:

- ЄДРПОУ
- Історія перевірок
- Інтернет
- Керівник
- Оголошення про працевлаштування
- Чутки
- Інші структури

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ

ЄДРПОУ

- Хто власник підприємства
- Юридична адреса і фактична адреса
- Дата реєстрації
- Масштаби підприємства
- Скільки потрібно осіб для виконання заявлених робіт (можна дізнатись у більш досвідчених колег, прямих конкурентів по даному виду діяльності)

Історія перевірок

- Паспортні дані керівника
- Результати попередніх перевірок
- Інспектор, що проводив попередні перевірки
- Специфіку складених документів, зауважень, актів
- Судові рішення по штрафам
- Фактичне місцезнаходження

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ

Інтернет

- Відгуки на форумах
- Реклама
- Постачальники/ партнери/клієнти
- Позиціонування
- Місця реалізації товарів
- Номери телефонів
- Представленість у соціальних мережах

Інші структури

- **ПФ, ДФС (кількість працівників, обсяги виробництва)**
- **БТІ** (площа приміщень, що дасть уявлення про норму виробітки)
- **Центр зайнятості** (наявність та динаміка вакансій, можливість стажування)
- **Прозорро:** інформація про виграні тендери, ліцензії, дозволи, конкурси

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ

Керівник

- Вік, стать
- Коло спілкування, друзі
- Резюме
- Фотографія
- Колишні працівники
- Нагороди
- Гранти
- Попередня, перша професія
- Рівень культури

Чутки

- Наявність політичного минулого у власника
- Можливі зацікавлені особи, що підтримують підприємство
- Наявність політичних опонентів у власника/ керівника підприємства
- Наявність родинних зв'язків із чиновниками району, міста та області

Збирання такої інформації повинно бути обережним. Вона збирається лише для попередження тиску на інспектора з боку керівників підприємств!

ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ

Оголошення про вакансії

- В Інтернеті (очікувана З/П, обов'язки та ін.)
- Оголошення у традиційних ЗМІ
- Оголошення на дошках оголошення, біля самого підприємства

Попередні відвідування

- Вивчення відкритої інформації (Куток споживача, книга скарг)
- Спостереження за кількістю працівників та роботою, що виконується
- Спостереження за керівником та особливістю виробничих процесів
- Збір іншої інформації, що може бути корисною

Така інформація не завжди може бути використана при судовому розгляді, але вона може бути корисна при перемовинах із роботодавцем

ВІДВІДУВАННЯ

Мета:

- З якою метою проводиться відвідування?
- Які першочергові завдання відвідування? (Перевірити стан додержання законодавства про працю, Перевірити питання, викладені у скарзі)
- Які додаткові завдання відвідування? (Профілактична робота... Збір інформації.... Отримання відомостей про інші підприємства з порушеннями.... Підтримання іміджу...)

План:

- Скільки може тривати відвідування (залежно від розмірів та обороту підприємства)?
- З якими проблемами можна зіткнутись під час відвідування?
- Як саме їх вирішувати?
- Чи потрібно попереджати керівника про відвідування? За скільки днів? Що саме казати?
- Які аргументи можна використати для переконання роботодавця? Які з них можна вважати "сильними", "середніми", "слабкими"?

УЗГОДЖЕННЯ ДІЙ

- Чи потрібне залучення інших інспекторів?
- Чи потрібна допомога від керівництва?
- Чи потрібно залучати інші органи влади до відвідування і які саме?

ЕМОЦІЙНЕ НАЛАШТУВАННЯ

- Залишити всі особисті проблеми осторонь
- Згадати про ціль та завдання роботи інспектора
- Згадати про етику роботи держслужбовця
- Перевірити наявність необхідних матеріалів
- Покласти в кишеню заспокійливе, за потреби

СПИСОК МАТЕРІАЛІВ, які рекомендовано брати на відвідування

- **Закон 877**
- **Постанова КМУ 295**
- **Постанова КМУ 96**
- **Конвенції МОП: 81 та 129**
- **Положення про Головне
Управління Держпраці**
- **Закони**
Про звернення громадян
Про інформацію
Про доступ до публічної
інформації
- **Витяг і законів**
Про запобігання корупції
Про державну службу
- **Бланки**
Протоколу – 3 екз.
Постанови – 3 екз.
Акту про неможливість
здійснення інспекційного
відвідування – 3 екз.

ПЕРЕВІРКА НАЯВНОСТІ

- **Посвідчення інспектора**
- **Засоби для аудіо-відеозаписів (при потребі)**
- **Примірники рекомендованих нормативно-правових актів**
- **Бланки (протокол, постанова, акт про неможливість здійснення інспекційного відвідування)**
- **Засоби особистої гігієни, вода тощо**

ПЕРШЕ ВРАЖЕННЯ

Коли інспектор приходить на підприємство, він найчастіше бачить його ще до контакту із роботодавцем. Він повинен помічати особливості організації та робити висновки щодо майбутнього відвідування:

- 1) Наскільки чисто на підприємстві та перед входом до нього?
- 2) В якому районі міста розташоване підприємство?
- 3) Як спілкується охорона та адміністрація, обслуговуючий персонал?
- 4) Як оформлені стіни підприємства? Що висить на них? та ін.

ДІЇ ІНСПЕКТОРА ПРАЦІ: ЩО ВАРТО І НЕ ВАРТО РОБИТИ?

Права, обов'язки інспектора праці і заборонені дії

На наступних слайдах наведені витяги із

Порядку здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю, затвердженого Постановою КМУ № 295

ЩО ОБОВ'ЯЗКОВО ПОВИНЕН РОБИТИ ІНСПЕКТОР

- Представитися
- Продемонструвати посвідчення встановленого зразка
- Пояснити цілі відвідування (інспекційне)
- Коротко повідомити про підставу, терміни та мету відвідування
- Зареєструвати у журналі перевірок відвідування перед підписанням акту
- Скласти акт і, у разі виявлення порушень законодавства про працю, припис про їх усунення
- Перевірити виконання припису після закінчення зазначеного у ньому строку усунення недоліків, якщо об'єкт відвідування не надав відповідь або надав її в обсязі, недостатньому для підтвердження факту усунення виявлених порушень
- Мати необхідні документи, якщо доступ до окремих приміщень роботодавця регулюється окремими нормами законодавства (напр., мати санітарну книжку при перевірці виробництва продуктів або посвідчення про проходження навчання з охорони праці при перевірці будівництва або виробництва)

ЩО ЗАБОРОНЕНО РОБИТИ ІНСПЕКТОРУ

- Розголошувати виробничі та комерційні таємниці чи виробничі процеси, з якими ви могли ознайомитися під час виконання своїх обов'язків, крім випадків, передбачених законом, у тому числі протягом трьох років після звільнення з посади;
- Вилучати оригінали документів, комп'ютери або їх частини;
- Розголошувати джерело будь-якої скарги, доведеної до їх відома, на недоліки або порушення і повідомляти об'єкту відвідування або його представнику про те, що відвідування було проведене у зв'язку з отриманням такої скарги;
- Розглядати та перевіряти питання, яке є предметом розгляду в суді або щодо якого набрало законної сили рішення суду, перевіряти своєчасність, правильність і повноту виконання рішень суду;
- Проводити інспекційні відвідування з метою отримання від об'єкта відвідування будь-яких документів або їх копій для подальшого передання іншим особам;
- Підміняти працівників об'єкта відвідування під час проведення розрахунків або перерахунків розмірів належних працівникам коштів, готувати висновки про відповідність або невідповідність нормативних актів об'єкта відвідування вимогам нормативно-правових актів з метою їх подальшого передання працівникам (у тому числі звільненим), іншим особам чи органам;
- Виступати посередниками, арбітрами чи експертами під час розгляду індивідуальних або колективних трудових спорів;
- У разі виконання припису в установленій у ньому строк вживати заходів для притягнення об'єкта відвідування та його посадових осіб до відповідальності.

ЩО МОЖЕ РОБИТИ ІНСПЕКТОР

- Фіксація факту реалізації трудової функції (фото-, відео, аудіо, чеки, рахунки тощо). Долучається до матеріалів відвідування;
- Цитувати або аргументувати свої дії статтями відповідних законів та постанов із чіткою вказівкою на статті та пункти;
- Знімати розмову із роботодавцем, попередивши його про зйомку;
- Пропонувати роботодавцю знімати розмову засобами аудіо-, відеофіксації. Це дозволить йому уберегтись від порушення його прав, а також знизить його супротив у випадку, якщо інспектор знімає;
- З самого початку розмови пояснити, які дії можуть бути розцінені як перешкоди для роботи інспектора. Пояснити, які наслідки можуть бути, якщо роботодавець спробує це зробити;
- Просити про надання робочого місця (в Порядку контролю немає чітких вказівок щодо його обладнання). Стіл під деревом може бути названий робочим місцем;
- Просити про надання приміщення для конфіденційного спілкування із працівниками;
- Отримувати копії документів або витяги, завірені належним чином;
- Повідомити про інспекційне відвідування роботодавцю, якщо це не заважає його проведенню;
- Самостійно і в будь-яку годину доби з урахуванням вимог законодавства про охорону праці проходити до будь-яких виробничих, службових, адміністративних приміщень об'єкта відвідування, в яких використовується наймана праця;

ЩО МОЖЕ РОБИТИ ІНСПЕКТОР

- Ознайомлюватися з будь-якими книгами, реєстрами та документами, ведення яких передбачено законодавством про працю, що містять інформацію/відомості з питань, які є предметом інспекційного відвідування, невиїзного інспектування, з метою перевірки їх відповідності нормам законодавства та отримувати завірені об'єктом відвідування їх копії або витяги;
- За наявності ознак кримінального правопорушення та/або створення загрози безпеці інспектора праці залучати працівників правоохоронних органів;
- За погодженням із об'єктом відвідування проводити невиїзні інспектування у приміщенні відповідного органу контролю на підставі документів та пояснень, наданих об'єктом відвідування;
- Складати акт про неможливість проведення інспекційного відвідування або невиїзного інспектування із зазначенням відповідних причин, який за можливості підписується керівником об'єкта відвідування або іншою уповноваженою особою;
- За письмовою заявою роботодавця інспектори праці можуть проводити аналіз стану дотримання законодавства про працю та надавати рекомендації щодо його застосування;
- Проведення інспекторами праці регулярних інформаційно-роз'яснювальних кампаній щодо найбільш ефективних способів дотримання норм; законодавства про працю, захисту і поновлення трудових прав працівників
- Відвідувати роботодавця з метою інформування його та працівників про найбільш ефективні способи дотримання законодавства про працю, моніторингу стану його дотримання, у тому числі щодо оформлення трудових відносин.

ЩО НЕ БАЖАНО РОБИТИ ІНСПЕКТОРУ

- Пити каву, чай, алкоголь, воду, їсти за рахунок підприємця чи підприємства, на якому проводиться відвідування або у закладах поруч із ним;
- Розмовляти про особисті речі, ставити питання особистого характеру;
- Вимагати (просити) документи, ведення яких не передбачено законодавством про працю;
- Відвідувати роботодавця у неробочий час або вихідні дні.

